

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ และเป็นเครื่องมือในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ตอนหนึ่งที่ว่า

นอกจากการศึกษาจะสอนให้คนเก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพ คือ ทั้งเก่ง ทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่งเป็นปัจจัยและพลังสำหรับการสร้างสรรค์และให้ความดีเป็นปัจจัย เพื่อประดับประดา หนุนนำคนเก่งให้เป็นไปในทางที่อำนวยผลประโยชน์อันพึงประสงค์ (พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ, ม.ป.ป. อ้างถึงใน วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543 ก, หน้า 2)

เนื่องจากการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ดังนั้นจึงได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยได้กำหนดนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาในมาตรา 81 ไว้ว่าให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ (สภาร่างรัฐธรรมนูญ, 2540, หน้า 25)

จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติเกิดขึ้น นั่นก็คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้การศึกษายเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมใน

การดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (กรมวิชาการ, 2545 ก, หน้า 2) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2549) ได้มีจุดมุ่งหมายประการหนึ่งที่เน้นการสร้างสังคมให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของคน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และการเรียนรู้ของคนและสังคมไทย รวมทั้งเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับฐานความรู้ของประเทศ เพื่อการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงการสร้างสรรค์ ประยุกต์ใช้ และเผยแพร่ความรู้และการเรียนรู้ เพื่อให้เหมาะสมกับการเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ โดยผสมผสานกับภูมิปัญญาที่มีอยู่เดิม อันจะทำให้เกิดความรู้ การเรียนรู้ และนวัตกรรมของภาคเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 8)

หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ใช้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันได้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บท ที่ให้สถานศึกษานำไปจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (กรมวิชาการ, 2545 ก, หน้า 9) เนื่องจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 23 (3) ที่ระบุว่า การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, 2542, หน้า 22-23) มาตรา 27 วรรค 2 กำหนดไว้ว่า ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, 2542, หน้า 27) ในมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มี

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, 2542, หน้า 28-29) และจากวิกฤตที่สำคัญของการศึกษาไทย คือ ความทุกข์ของผู้เรียน เนื่องจากเนื้อหาที่เรียนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวันของเด็ก เด็กจำใจต้องเรียนรู้สิ่งที่เป็นเรื่องไกลตัว ต้องสร้างจินตนาการด้วยความยากลำบาก การจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน (รุ่ง แก้วแดง, 2543, หน้า 2) นอกจากนี้ กษมา วรวรรณ ณ อรุณยา. (ม.ป.ป. อ้างถึงใน รัชนิกร หงส์พันธ์, 2546, หน้า 100) ได้นำแนวคิดที่สอดคล้องกับการศึกษาที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ที่ว่า

การศึกษาสมัยใหม่ได้แยกนักเรียนออกจากชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนทั้งหมดเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลาง ความแปลกแยกนั้นรุนแรงถึงกับนักเรียนบางกลุ่มสูญเสียวิถีชีวิตของชุมชน ไม่ยอมรับ ไม่อยากศึกษา ไม่มี ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและท้องถิ่นของตน ไม่มีการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งทำให้ค่อย ๆ สูญหายไป จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะปรับเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่ดำเนินตามแบบอย่างของประเทศตะวันตกทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบไปสู่การจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มากขึ้น โดยนำประเด็นในท้องถิ่นนั้น ๆ มาจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจกับรากเหง้าของตนเอง

การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดเน้นของการศึกษา เป็นความรับผิดชอบและท้าทายความสามารถของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ทุกคนและการเชื่อมโยงท้องถิ่นสู่การเรียนรู้เป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสู่จุดเน้นการจัดการศึกษาได้ เพราะผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพชีวิตจริง สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ครอบครัว ท้องถิ่น ได้เรียนรู้สิ่งที่มีคุณค่ามีความหมายต่อชีวิต เชื่อมโยงสิ่งใกล้ตัวไปสู่สิ่งไกลตัวได้อย่างเป็นรูปธรรม เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญา วัฒนธรรม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น รู้และเข้าใจวิธีการค้นหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายจากการลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเองสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 12-13)

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายทั่วประเทศในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ซึ่งโรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นโรงเรียนเครือข่ายในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดนครศรีธรรมราช ทางโรงเรียนได้ดำเนินการใช้หลักสูตรมาจนครบทุกชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

และช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในปีการศึกษา 2547 นี้ แต่ทางโรงเรียนได้สังเกตเห็นว่า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ยังไม่ได้มีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ส่วนใหญ่จะยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นสำคัญ ซึ่งเห็นว่าควรนำเรื่องราวในท้องถิ่นมาให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ตัว เกิดความรัก และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ในการจัดการศึกษาจะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นหรือชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งจะสะท้อนถึงสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง อีกทั้งเพื่อให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ตามสภาพชีวิตจริงของตนเอง และเป็นพื้นฐานในการนำความรู้ไปใช้ให้เหมาะสม ในการดำเนินชีวิตของตนต่อไป

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย มีประวัติอัน ยาวนานกว่า 1800 ปีมาแล้ว และเป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และศาสนา มีศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ที่ควร อนุรักษ์และสืบสานต่อไป โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และมรดกอันล้ำค่าที่ ได้รับการสืบทอดกันมา อันจะทำให้สูญหายได้หากไม่เห็นความสำคัญและช่วยกันอนุรักษ์เอาไว้ ดังนั้นจึงควรนำเรื่องราวเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลัง ได้เรียนรู้และร่วมกันสืบสานต่อไป การที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นใน จังหวัดนครศรีธรรมราช จะทำให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจ เกิดความรัก ความผูกพัน มี ความภาคภูมิใจ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและท้องถิ่น ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเป็น แนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น อีกทั้งยัง ตอบสนองเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน และที่สำคัญเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ตลอดจนร่วมกันอนุรักษ์และสืบสาน มรดกอันล้ำค่าในท้องถิ่นของตนให้คงอยู่สืบไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

## ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา สามารถนำไปพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน

## ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 1 ห้องเรียน 36 คน
2. เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นครั้งนี้ ได้จากการสำรวจความต้องการเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และสำรวจความต้องการของชุมชนโดยใช้แบบสอบถาม แล้วนำผลการสำรวจมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นของธวัช ปุณโณทก (2531, หน้า 39) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2535, หน้า 78) นันทสาร สีสลับ, สามารถ จันทรสุรย์ และวิจิต นันทสุวรรณ (2541, หน้า 25) แล้วนำมาประยุกต์เป็นประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ 5 ด้าน ดังนี้
  - 2.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านคติ คำสอน และความเชื่อ
  - 2.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี
  - 2.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น
  - 2.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะพื้นบ้าน
  - 2.5 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประกอบอาชีพ
3. การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นในครั้งนี้ ดำเนินการทดลองใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 20 ชั่วโมง

## กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัด นครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดในการพัฒนา หลักสูตรของทาบ (Taba, 1962, pp. 347-349 อ้างถึงใน สุนทร บำเรอราช, 2536, หน้า 151) และ ศึกษาแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของสังัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 38-42) โดยผู้วิจัยได้ปรับ กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรเป็น 4 ขั้นตอน คือ

### ขั้นที่ 1 การสร้างหลักสูตร

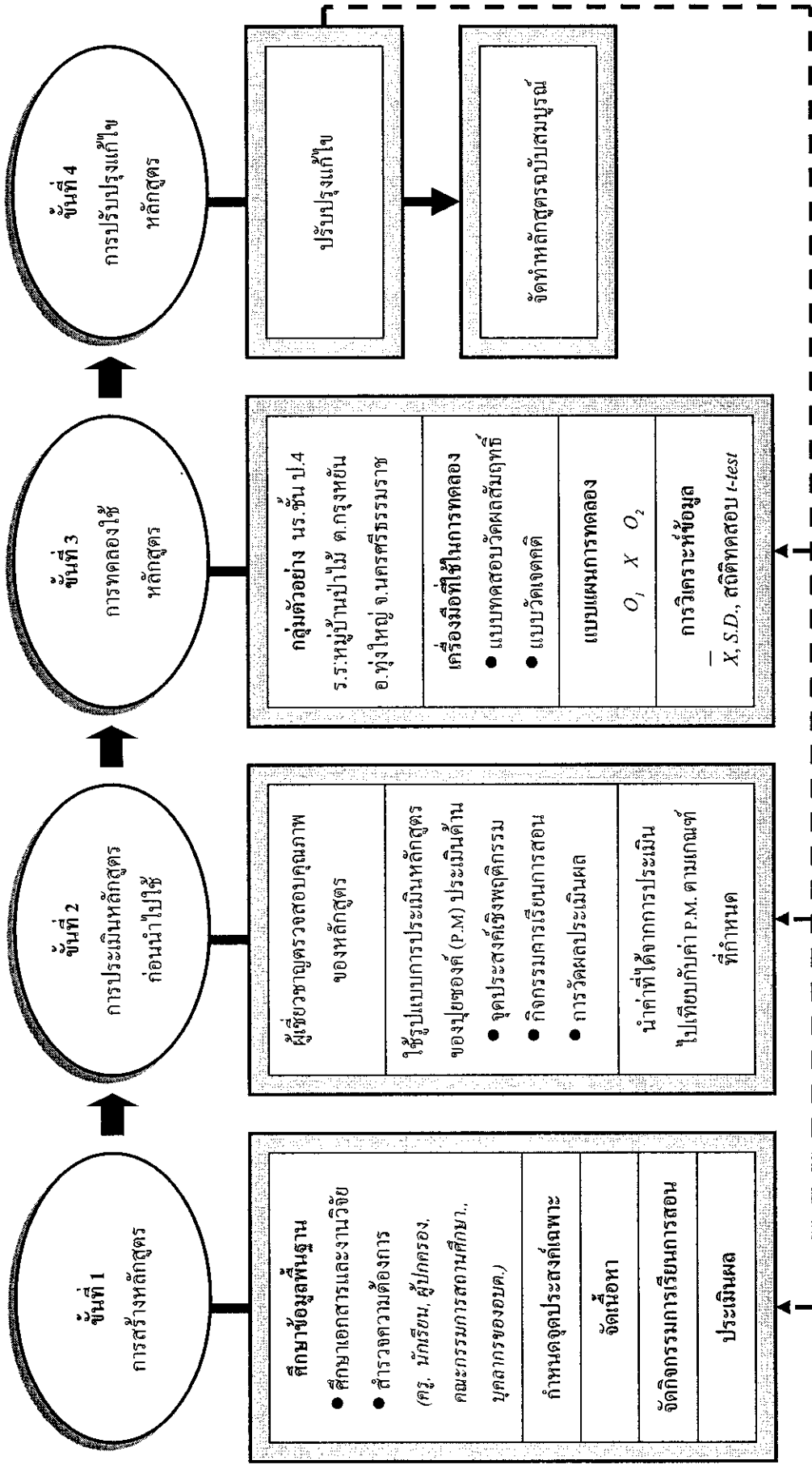
- 1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
- 1.2 การกำหนดจุดประสงค์เฉพาะ
- 1.3 การจัดเนื้อหา
- 1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.5 การประเมินผล

### ขั้นที่ 2 การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้

### ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

### ขั้นที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

## นิยามศัพท์เฉพาะ

**หลักสูตรแกนกลาง** หมายถึง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544  
**หลักสูตรท้องถิ่น** หมายถึง หลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยปรับให้สอดคล้องกับ  
 หลักสูตรแกนกลาง เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน

**การพัฒนาหลักสูตร** หมายถึง กระบวนการจัดทำหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การสร้าง  
 หลักสูตร การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ การทดลองใช้หลักสูตร และการปรับปรุงแก้ไข  
 หลักสูตร

**การสร้างหลักสูตร** หมายถึง ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดประสงค์  
 เฉพาะ การจัดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล

**การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้** หมายถึง การประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง  
 ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้  
 เทคนิคการประเมินหลักสูตรแบบปูซองค์ (Puissance Measure) เป็นการประเมินจุดประสงค์  
 เชิงพฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาคุณภาพของ  
 หลักสูตร ก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้

**การทดลองใช้หลักสูตร** หมายถึง การนำหลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับ  
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
 นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 36 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547

**การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร** หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตร  
 มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินการจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

**ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช** หมายถึง องค์ความรู้และประสบการณ์  
 ของชาวนครศรีธรรมราช ที่ได้มีการสั่งสมและถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษเป็นเวลานาน

**นักเรียนชั้นประถมศึกษา** หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหมู่บ้าน  
 ป่าไม้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ความสามารถ  
 ของนักเรียนในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

**แบบวัดเจตคติ** หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่มี  
 ต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งวัดได้จากแบบวัดเจตคติ  
 ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น